

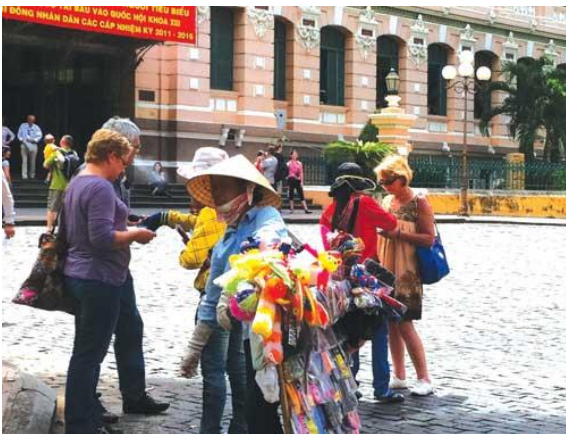
Tâm Sự "Cô Gái Bán Quà Lưu Niệm"

An-Tiên Mai-Lý-Cang
(Paris)

Trước hết, tôi xin thành thật có mấy lời trần tình để gọi là xin lỗi một người du khách đặc biệt ở nước ngoài từng đã đến thăm đất nước của tôi trong khoảng thời gian cách nay khá lâu. Thuở ấy, tôi còn nhỏ lắm nhưng vì gia cảnh cha mẹ rất nghèo nàn cho nên đành bắt tôi phải nghỉ học, để đi xin học nghề thí công hầu tự tìm lấy kế mưu sinh. Nói đến chuyện học nghề thí công, thì ai cũng biết đó là một hình thức học nghề mà khỏi bị trả tiền. Bù lại, thì kẻ học nghề phải làm lại những việc lặt vặt theo nhu cầu cho người chủ và hai bên cùng có lợi. Tuy nhiên, đối với những trường hợp đặc biệt thì chuyện gởi cho con cái mình xin được vào học một nghề thí công, thì chẳng khác nào như là gia đình đó vừa may mắn trút bỏ đi được một phần gánh nặng về kinh tế. Vì từ đó, họ đã bớt đi được một miệng nuôi ăn ở dưới mái nhà rách nát, quá nghèo không đủ tiền mua gạo.

Tôi đã từng theo học thí công bằng cái nghề thêu khăn được mấy tháng, nhưng thấy mình không có khiếu về đường kim mũi chỉ cho nên xin phép gia đình được chuyển nghề sinh sống. Và vì còn nhỏ, cho nên tôi không dễ dàng gì tự tìm được những việc làm theo như ý muốn của mình. Và lại, dù nghèo nhưng mà bản tính của tôi thì lúc nào cũng muốn thích có được một cuộc sống tự do và tự lập. Cho nên, tôi đã tìm cách gia nhập vào thành phần trẻ em mua bán đồ kỷ niệm cho du khách đến từ ở nước ngoài. Lúc đầu chưa quen nghề làm cho tôi bị ngỡ ngàng trong việc rao hàng, và rất khốn đốn khi cùng đồng bọn trẻ em giành nhau chèo kéo mời mọc khách lãng du. Tuy nhiên, chẳng bao lâu thì thói quen khó nhìn ấy đối với tôi chỉ là những động thái bình thường như một tập quán không thể không có được cho một cuộc sống ở giữa chốn xã hội bụi đời.

Thường thường trong những lần ứa nhau chạy đến tranh giành chào hàng cho khách, thì tôi đều bị cả đồng bọn lấn lướt từng bước chân, cánh tay, vì thân thể nhỏ bé của tôi không thể nào cho phép tôi có đủ khả năng để vượt qua được trước hàng rào chen lấn. Do vậy, vì bị uất ức quá nhiều lần không bán được một món hàng nào, cho nên tôi đành phải dùng mẹo vặt kiểu như yếu thì phải dùng mưu chước để chọi lại bọn nó. Thí dụ như cùng một cái áo thun có in hình cô gái đội nón lá giống nhau, mà hễ nếu khi nghe tụi nó đang đứng gần khách rao giá bán bao nhiêu, thì lập tức tôi đứng từ phía sau liền ra giá hạ hơn một chút. Và nhiều du khách có lẽ đã trông thấy cảnh này mà động lòng thương hại cho thân hình mảnh mai của tôi, cho nên giờ tay ngoắc kêu lại mua giùm.



Bán hàng rong cho du khách nước ngoài



Chào hàng

Đặc biệt có một lần cả ngày không bán được món hàng nào, tôi nhớ tới đứa em ở nhà đang chờ chị về cho nên ngồi bệt xuống ghế đá công viên ôm mặt khóc. Bỗng dưng, có một người du khách đàn ông nước ngoài thong thả từ từ đi tới dừng lại nhìn mấy món đồ kỷ niệm rẻ tiền làm bằng vỏ dừa Bến-Tre, rồi lựa qua, lựa lại như có ý muốn mua. Tuy nhiên, từ đầu cho tới cuối là trước khi mở lời hỏi mua thì ông ta cũng chẳng hề nhìn vào tôi bao giờ, nhưng sau khi móc ví trả tiền thì ông mới nhìn thẳng vào gương mặt của tôi như có ý muốn ngắm nghía hay tò mò gì đó làm cho tôi cảm giác thấy mình hơi ái ngại. Chờ cho ông đi khuất xa, tôi mới dám mở số tiền vừa bán được ra xem rồi tự cười thầm và nói trong bụng rằng:

- Thằng cha này ngu quá!

Không ngu sao được, theo tôi nghĩ, vì ông ấy đã bị hốt to do bởi mua đồ bán dạo mà không chịu trả giá. Lại nữa, lần ấy vì tôi đang buồn bực trong lòng cho nên hơi cố ý nói thách đả giá quá cao, với ý định là sẽ để cho họ kì kèo mà đòi bớt lại. Nhưng không! Thủy chung, ông không hề nói một lời nào ngoài hai tiếng cảm ơn bằng ngoại ngữ mà tôi từng đã hiểu.

Tối hôm đó tôi về nhà với tâm trạng sung sướng vô cùng, và tôi ao ước phải chi ngày nào mình cũng may mắn được trúng mồi như vậy thì chắc chắn mình có thể lo cho đứa em của mình được chu đáo đầy đủ hơn. Tuy nhiên, ước mong nhỏ đó của tôi chờ đợi đã quá lâu mà sao chưa có bao giờ trở thành sự thật, vì cơ may mới ngày nào chẳng bao giờ còn có dịp để trở lại đến với tôi trong lần thứ hai. Mặc dù đã biết vậy, nhưng sao trong người tôi lại cứ còn có hy vọng đó hoài, làm cho lòng tôi phải phát sinh ra có những ý nghĩ bậy bạ, lung tung. Rồi tôi lại xoay chiều, để có những ý nghĩ về hình ảnh không được đẹp về người du khách lạ kỳ đó với tâm trạng ám ảnh của những cô gái nhỏ thường hay bị bọn đàn ông con trai lợi dụng bằng cách cố ý kín đáo hay vô tình tự nhiên trên gheo.

Tôi còn nhớ rất nhiều lần có số người trong bọn họ, nói chung, đã lợi dụng cơ hội mua đồ kỷ niệm để giả vờ đụng chạm vào thân thể tôi. Và nhìn vào tôi một cách trân tráo như khát thêm một cái gì mà tôi không đoán được, hoặc nhỏ nhẹ buông ra những lời đề nghị cảm dỗ tế nhị làm cho tôi có lúc suýt phải bị mềm lòng. Và cũng một lần, em tôi đau nặng lắm mà gia đình cha mẹ thì lại không đủ tiền để đưa em đi khám bác sĩ lo việc thuốc thang. Phải chi giữa ngay thời khắc đó, có ai thấu rõ được tâm trạng tình thương em tôi mà xòe ra những đồng tiền trước mặt, thì chắc chắn là lá bùa hữu hiệu ấy có thể sai khiến được tôi trong những trường hợp bắt buộc phải vâng lời.

Trở lại trường hợp của ông du khách ngu đàn đã đem đến cho gia đình tôi được một ngày vui nho nhỏ, thì tôi liền nhớ lại nhiều câu chuyện về nguồn cảm hứng lạc thú của những thành phần du khách lãng du ở các xứ nghèo phải bị ra tòa về chuyện ấu dâm. Vì thế cho nên, tôi không loại trừ về những mưu mẹo tinh vi mà họ cố tình phát ra hầu để sau đó tìm dịp trở lại đánh lừa mình. "*Nhưng không sao!*" Tôi tự nhủ mình như vậy, vì chim trời cá nước mà hàng hàng triệu triệu du khách qua đường để gì ai còn có cơ hội để tìm thấy được ai.

Tôi không hiểu đất nước tôi có cái gì đặc biệt, để có thể quyến rũ du khách nước ngoài đến thăm ngày một đông hơn, trong khi tôi nghe nói người trong nước ai ai cũng mong muốn được có dịp để được đi du lịch sang ở nước ngoài của họ. Và rồi lần lần thì tôi mới hiểu được là nhờ nước tôi có nhiều thắng cảnh thiên nhiên tuyệt đẹp, và quê hương tôi từng bị chiến tranh tàn bạo tàn phá nặng nề, vì vậy, mà hầu hết phần đông họ muốn đến viếng thăm với mục đích là để thưởng thức nghỉ ngơi và tìm hiểu.

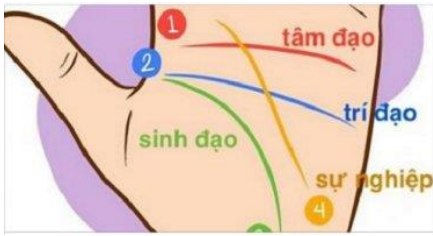


Hơn thế nữa, mới đây từ ở xa xôi Bưu chính Pháp họ cũng đã có phát hành một bộ tem biển đảo Việt-Nam dưới tiêu đề: "Splendeurs de la mer du Vietnam" (Biển Đảo Việt Nam, vẻ đẹp bất tận) và cho ra mắt tại trụ sở UNESCO Paris, để nhằm mục đích giới thiệu cùng công chúng về những giá trị của nét đẹp biển đảo của nước Việt Nam. Trong bộ tem này gồm có các thắng cảnh như là vịnh Hạ-Long (Quảng-Ninh), Đá Đĩa (Phú- Yên), đảo Lý-Son Quảng-Ngãi). Và hai đảo Song-Tử-Tây, Trường- Sa (Khánh-Hòa) trực thuộc chủ quyền lãnh hải của Việt-Nam*.

Bộ tem biển đảo Việt-Nam do bưu chính Pháp vừa giới thiệu tại Paris ngày 22/11/2017

Do vậy, dù muốn dù không hoặc nói cách khác, dù cho có vô tình hay hữu ý thì tình cảm trong đầu của họ đối với đất nước tôi cũng đã phải có ít nhiều. Điều này, tôi có thể chứng minh cụ thể bằng những cái hình ảnh nhỏ nhoi mà tôi thường bắt gặp trong thế giới trẻ em nghèo, là tận mắt đã nhìn thấy được những giọt nước mắt từ bi của những người đàn bà du khách nước ngoài khi vẫy tay bước lên xe chào tạm biệt lũ trẻ chúng tôi. Và rồi cứ mỗi năm, tùy theo nền kinh tế toàn cầu diễn biến thăng trầm và ngân sách gia đình tăng giảm mà con số tỉ lệ du khách nước ngoài đến thăm nước tôi bị trời sụt bất thường. Lúc bấy giờ, tôi thực sự đã trở thành người thiếu nữ sau một thời kỳ thấy hình thể mình có đà tiếp tục phát triển cơ năng. Do vậy, cha mẹ tôi ráng vay nợ

dựng cho tôi một cái lều nhỏ bên đường cách công viên chừng vài trăm thước. Cạnh chỗ tôi, cũng có ông một ông thầy bói mỗi ngày thường hay len lén đến bám trụ ngồi trên ghế đá hàng giờ để hành nghề. Thành thạo lúc ế khách, ông cầm các tấp đến gần tôi nói vài câu chuyện bói số tử vi cho vui, dù từ lâu ông biết rõ tính tôi không có hạp với lời đoán của ông bao giờ. Nhưng mà có một lần, những tiếng nói quen thuộc của ông đã làm cho tôi phải vô cùng hối hận.



Xem tướng bàn tay

Ông kể rằng cách nay chừng vài tuần lễ, khi ông đang ngáp ruồi chờ khách thì thỉnh thoảng thấy có hai người du khách nước ngoài bắt ngờ xuất hiện ra ngay trước mặt. Lúc đầu, ông cứ tưởng đó là cặp vợ chồng dâu rể Việt-kiều nhưng sau khi biết lại thì cô này chỉ là hướng dẫn viên cho ông tây da trắng. Họ thấy ông đốt giấy phong long, nhảy qua bước lại cho nên ông du khách đó tò mò nói với cô hướng dẫn nhờ ông bói vui một quẻ xem

sao, vì tiền xem bói quá rẻ không bằng một tách cà phê trong tiệm trên con đường lớn. Sau khi bói xong, ông thấy ông tây ra vẻ hài lòng và trước khi đi thì cô thông dịch có nói mấy câu cho ông nghe thật là cảm động. Cô nói:

- Hồi nãy, ông tây đó cũng có mua một món đồ kỷ niệm của một em bé bán dạo ở tuốt đường kia với giá quá mắc, nhưng khi tôi định cản lại thì ông lại nói một cách tự nhiên bằng tiếng của nước ông: *"Không sao, hãy để cho nó cứ tưởng rằng tôi đã ngu si bị lừa, vì tôi muốn cho nó có được một ngày vui trọn vẹn. Tôi rất thương và muốn có dịp để an ủi những trẻ em sống bên cạnh các vỉa hè"*.

Phản ứng giật mình tức khắc của tôi sau khi được nghe qua mấy lời này, là nước mắt tự dưng tuôn trào và lòng muốn bật thành tiếng khóc. Tôi nhớ lại ngay cái hình ảnh chưa phai mờ của một người du khách đặc biệt năm xưa đối với tôi, là cũng đã từng có những động thái y hệt như thế này. Và tuy đã có những giọt nước mắt muộn màng để biết ăn năn nhưng sao tim tôi cứ mãi đập thật nhanh, có phải chăng là vì tôi vô tình đã lỡ làm hiểu sai về nghĩa cử tình thương hiếm hoi của những con người có tâm hồn cao đẹp.

Và cũng từ đó về sau, thì tôi mới bắt đầu biết ý thức được phần nhỏ mọn nào trong quan niệm về tâm lý khi cọ xát giao lưu tế nhị ở đời với nhau. Do vậy, các món hàng kỷ niệm bày bán của tôi luôn luôn lúc nào cũng có đề giá cả rõ ràng. Tôi biết nếu bán buôn nhỏ xíu ở vệ đường mà thật thà như vậy, thì khó mà có thể cạnh tranh với lũ trẻ khôn lanh chạy rong lúc nào cũng áp dụng mách lới hạ giá giống y trang như tôi hồi trước. Nhưng tôi không màng, vì tôi đã hiểu biết được chút ít về cá tính của những người du khách nước ngoài. Họ không quen ưa nghe nói thách kỳ kèo bớt một thêm hai, những thứ tập quán mà ở đất nước của họ rất khó tìm. Hơn thế nữa, tôi đọc báo thấy cái lối cạnh tranh mua bán ở ngoài chợ hiện nay là nói thật. Thí dụ như rau quả địa phương ta tuy có hình dáng không dễ nhìn bằng rau quả ngoại nhập, nhưng nó được bảo đảm sức khỏe nhiều hơn về điều kiện an toàn.

Riêng lều hàng nhỏ bán đồ kỷ niệm của tôi đây cũng vậy, tôi chỉ bày bán sản phẩm nội địa chứ không bao giờ chịu lãnh mỗi sản phẩm ngoại nhập trá hình dù cho có mức lời cao hơn. Vì theo thiên ý ngu dốt của tôi, thì bán đồ kỷ niệm ngoại nhập trá hình là chẳng khác nào mình vô tình đánh lừa du khách đến nước ta mà không tìm được những kỷ niệm gì do chính người dân ta sản xuất. Nếu nay mai họ biết được, thì chắc chắn họ sẽ có những ấn tượng không mấy đẹp về ý nghĩa của một chuyến đi.



Mặt nạ dừa Bến-Tre

Thật tôi không ngờ mách lới rao hàng bán buôn nói thật, đã có tác dụng đánh động được phần nào vào cảm tình của người du khách. Họ giúp mua, vì đối với họ thì thực chất của những món kỷ vật quả không có giá trị gì, vì chẳng khác nào như khi họ bỏ tiền xu ra mua một thứ đồ chơi rẻ tiền cho con nít. Mặt khác, cũng có thể là vì họ thấy tôi có trình độ biết nói và hiểu được chút ít tiếng nước ngoài, cho nên đôi khi họ cũng muốn dừng chân để thư giãn tinh thần mua vui trong giây lát. Và nếu sự nhận xét này của tôi có phần nào hợp lý, thì thật tình bây giờ tôi trộm nghĩ mình từ lâu quả không ổng công để ngày đêm dỗi

mài theo tự học tiếng Anh. Nghĩ đến đây, tôi thương nhớ đến trường hợp của ba tôi vô cùng. Vì lúc trước, có

lần ông dứt đơn xin tìm việc làm cho một công ty nước ngoài có tiêu chuẩn đồng lương hậu hĩ. vậy mà vì lý do khả năng nói tiếng Anh của ông dở hơn một đối thủ, cho nên cuối cùng phải bị rớt đài, và hoàn cảnh bây giờ là phải tiếp tục chạy xe ôm sống lây lất qua ngày. Và cũng chính vì nguyên nhân ở chỗ đó mà lúc bấy giờ, ba tôi khuyên cả hai chị em chúng tôi phải nhìn thấy tấm gương, để cố gắng vươn mình học hỏi tiến thân mà tự tìm cơ hội cho mình.

- Cảm ơn ba thật nhiều, nay tuy con chưa có khả năng nói hiểu được rành rẽ về thứ tiếng nước ngoài đó. Nhưng con sẽ cố gắng tự học nhiều hơn nữa, để đầu tư nó vào cuộc sống hầu tìm cơ hội cải thiện được phần nào mức sống của gia đình.

Tôi đang đứng bày hàng với tâm trạng có niềm vui, vì hôm đó trời nắng tốt sau mấy ngày mưa rơi tầm tã. Và đã nói lầm thảm những lời như trên, để thương nghĩ đến hình ảnh gầy gò của ba trong giây phút đó ngồi trên chiếc xe ôm trong đầu ngõ hẻm đang mong chờ có khách. Đồng thời, tôi cũng không sao quên được bóng dáng của người mẹ hiền của tôi đã không may bị tai nạn giao thông, mà phải trở thành phế nhân vĩnh viễn để sống bên cạnh cả cuộc đời còn lại. Mẹ tôi vốn là một con người có khả năng, thừa ý chí và tinh thần lạc quan cho dù đành bất lực với hoàn cảnh của cuộc đời tàn phế. Trong cuộc sống hằng ngày ở trong nhà, bà luôn luôn lúc nào cũng cà lết đảm đang, quán xuyến cả mọi việc từ sáng tới chiều.

...Xin ba đừng buồn, lòng hiếu thảo của con thương cha mẹ như nhau nhưng sao con vẫn cảm thấy cán cân hơi nghiêng lệch về bên phía mẹ. Phải chi nếu như thân thể của mẹ được còn khỏe mạnh, thì hoàn cảnh của cả gia đình và ngã rẽ cuộc đời riêng của chúng con chắc chắn từ lâu đã được đổi thay.



Minh họa

Nhưng không sao! Ngày nay, nhờ vào nghề bán quà lưu niệm này mà từ lâu tôi rất lấy làm hãnh diện, vì mình đã có được dịp góp phần quảng bá về hình ảnh xinh đẹp thiên nhiên của quê hương cho nhiều thành phần du khách đến tham quan cả 3 miền đất nước VN, vươn tận ra ngoài các hải đảo ngập tràn bình minh rực nắng ở biển Đông.

Trong đó, có cả hình ảnh bé nhỏ của quê tôi nên thơ duyên dáng Hội-An**, là một phố cổ trầm mặc, hòa bình và thân thiện, mà từ lâu, từng được đa số du khách nước ngoài chọn làm địa điểm

phải đến, để dừng chân trong một chuyến du hành.

An-Tiêm MAI-LÝ-CANG (Paris)

*- *...Những chiếc tem này sẽ chu du khắp nước Pháp, trong nhiều năm sắp tới. "Biển Đảo Việt- Nam, vẻ đẹp bất tận" của một đất nước thanh bình còn nhiều chủ đề mà chúng tôi sẽ thực hiện, tiếp tục đồng hành với các bạn trong dự án tương lai...*
(Lời của ông Benjamin Combes, Đại diện cho Bưu chính Pháp).

** - *Hai ngôi nhà cổ Phùng-Hưng và Tấn-Ký ở Hội-An là những di tích lịch sử nổi tiếng, từng đã được các yếu nhân cũng như nguyên thủ quốc gia nước ngoài tìm đến tham quan.*



Phố cổ Hội-An



Nhà cổ Phùng-Hưng



Nhà cổ Tấn-Ký